

เทศน์เช้า วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๘

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

โลกนี้ไม่มีอะไรเสมอภาคใด โลกนี้พร่องอยู่เป็นนิจ เราเกิดมาในชีวิตเรา ชีวิตเราเวลามันมีความสุข เวลามีความสุข เกิดขึ้นมาระหว่างที่ครอบครัวยิ่งมีความสุข ในครอบครัวยิ่งมีความสุข

ในศาสนาพุทธถึงสอนว่า บุญคือในครอบครัวยิ่งยิ้มแย้มแจ่มใส ยิ้มแย้มแจ่มใสละ มีบุญกุศล บุญอยู่ที่ตรงนี้ไง แต่เราไปมองกันแต่เครื่องอาศัย ปัจจัยเครื่องอาศัย

เราเปรียบเทียบโลกนี้มีน้ำ น้ำเป็นแหล่งที่มีชีวิต เวลาที่มีแหล่งน้ำที่ไหน สิ่งมีชีวิตอยู่ที่นั่น แล้วเวลาน้ำ เวลาหน้าแล้งขึ้นมา น้ำมันแห้ง ทำอย่างไร เวลาน้ำมันแห้งมันก็ทุกข์ทรมานแล้ว ก็มีการเคลื่อนย้ายนะ เคลื่อนย้ายหมู่บ้านหนีภัยแล้งกัน หนีภัยแล้งกัน สมัยโบราณเคลื่อนย้ายบ้านกัน แต่ในปัจจุบันนี้มันจะเคลื่อนย้ายไปไหน ในเมื่อโลกมันแคบเข้าๆ

โลกใบเดียวกันนะ สมัยก่อนสงครามแย่งคนกัน แย่งมนุษย์กัน เวลาवादต่อต้านกัน สงครามเกิดขึ้นมา ต้องवादต่อต้านมนุษย์ขึ้นมา เพราะว่าที่ดินว่างเปล่ามาก ต้องการคนอาศัย แต่ในปัจจุบันนี้คนอาศัยจนล้นโลก มีแต่การเคลื่อนย้ายกัน เวลาเขาหนีภัยเศรษฐกิจกันเพื่ออะไรละ เพราะหาที่อยู่อาศัยไง

โลกพร่องอยู่เป็นนิจนะ โลกนี้พร่องอยู่เป็นอย่างนั้น แต่เวลาเราเกิดขึ้นมาในชีวิตเราก็เจอสภาวะแบบนั้น นี่เรื่องของโลก

ค่าน้ำใจ การแสดงออกของน้ำใจมันแสดงออก การสละทานอย่างนี้ น้ำข้างนอกยังดำรงชีวิตได้ แล้วหัวใจเรา ร่างกายเปรียบเหมือนแผ่นดิน หัวใจเปรียบเหมือนแหล่งน้ำ แหล่งน้ำน้ำใจ ถ้ามีน้ำใจมันแสดงออกได้ด้วยวิธีการใด ถ้ามีศาสนา ศาสนาเป็นตัวการแสดงออก ถ้าไม่มีศาสนา หัวใจจะแสดงออกได้อย่างไร

อาหารของร่างกายคือคำข้าว คำข้าวเรา เราแสวงหามาก เรากลัวชีวิตนี้มันจะมีความทุกข์ แต่เราไม่คิดเลยว่าหัวใจมันจะอาศัยธรรม อาศัยคุณงามความดีของมัน

ถ้าหัวใจมีคุณงามความดีของมัน การแสดงออก คนเราทุกข์ยากขนาดไหน ถ้าหัวใจเขาดีนะ เขาแสดงออกของเขาตามสภาวะธรรมของเขา แต่ถ้าหัวใจเขาดีด้วย แล้วเขามีศรัทธา เจริญรุ่งเรืองขึ้นมาด้วย เขาแสดงออกกับสิ่งที่ประโยชน์กับโลกมหาศาลเลย

สิ่งที่ประโยชน์กับโลก เห็นไหม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภปรารภเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องปรารภเป็นพระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ต้องสละทาน การสละออกของผู้ที่จะแสวงหาสิ่งที่มีความละเอียดอ่อนมากกว่าความสละออกสิ่งนั้น สละออกมาตลอดจนตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่เราเกิดมาแล้วเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครเกิดมาก็มีคุณงามความดี ใครเกิดมาก็มีบาปอกุศลให้มีความทุกข์อย่างนั้น สิ่งนี้คือการกระทำมาแต่เบื้องหลังนะ ถ้ามีเบื้องหลัง การสะสมมาของใจที่พัฒนามา สิ่งพัฒนา ท่านสร้างของท่านมาอย่างนั้น เวลาเกิดขึ้นมา ท่านถึงเป็นสภาวะแบบนั้น ขนาดเกิดขึ้นมาเป็นสภาวะแบบนั้น แต่สิ่งที่ประโยชน์กับโลกเป็นปัจจุบันเห็นไหม

อาหารอยู่ตามตลาดเต็มมหาศาลเลย เราเดินผ่าน เราหิวขนาดไหนก็แล้วแต่ ถ้าเราไม่มีเงินซื้อเขา เราไม่สามารถเอาอาหารนั้นมาบริโภคได้

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิด เราสร้างบุญกุศลมาขนาดไหนมหาศาลเลย เราสร้างบุญกุศลมานะ แต่ในปัจจุบันนี้เราเกิดมาแล้วกิเลสมันปิดบังไว้ เราเพลินไปในโลกใจ เหมือนกับสิ่งเราสร้างคุณงามความดี เหมือนกับสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่ว่าเป็นอาหารที่อยู่ในโกดัง แต่เราไม่สามารถเปิดอาหารนั้นออกมาบริโภคได้

นี่ก็เหมือนกัน จิตที่มันสร้างคุณงามความดีมหาศาลเลย แต่ขณะที่เกิดขึ้นมากิเลสมันปิดบังไว้ไง ถ้าปิดบังไว้ ตัวศาสนาในปัจจุบันธรรม ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ คอยเปิดสิ่งนี้ออกมาให้

เวลาปัจฉิมวาทะคือวาทะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ ๖ ปี อุบัติฐานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ต้องการธรรม ต้องการให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมขึ้นมา แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่เกิดขึ้นมา ยังไม่เกิดนะ

เกิดเป็นมนุษย์ด้วยกันทั้งหมด เจ้าชายสิทธัตถะเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะแต่ยังไม่ตรัสรู้ธรรม ๖ ปีนั้นปัจฉิมวาทะก็รอสภาวะแบบนี้อยู่ เหมือนอาหารในโกดังแต่ไม่มีใครสามารถเปิดออกได้

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าธรรมนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม สิ่งสภาวะธรรมมีอยู่แล้ว ไม่มีใครไปตกแต่งมันขึ้นมา มันมีอยู่ นรกสวรรค์มีอยู่โดยดั้งเดิมของมัน นรกก็มีอยู่โดยดั้งเดิม สวรรค์ก็มีอยู่โดยดั้งเดิม เพราะสิ่งนี้เป็นความจริงของมัน ความจริงของมันโดยสมมุตินะ ความจริงของมันก็สิ่งนี้มันแปรปรวนตลอดเวลา

ในสวรรค์ ผู้ที่ไปเกิดบนสวรรค์ เกิดเป็นพรหมก็มีอายุขัยของเขา ทุกสภาวะมีอายุขัยของเขา โลกนี้ถึงเป็นอนิจจัง สิ่งที่เป็นอนิจจังมันอาศัยแรงขับเคลื่อนไถ่ แรงขับเคลื่อนคือบุญกุศลที่ขับเคลื่อนไปสภาวะแบบนี้

คนที่เกิดมาเจอ อเสวนา จ พาลานํ เจอพาล ปณฺชิตานญฺจ เสวนา เจอบัณฑิต ถ้าเจอบัณฑิต ครูบาอาจารย์ที่เป็นบัณฑิตจะพาสิ่งนี้ให้ประสบความสำเร็จ ให้ทำคุณงามความดี

คุณงามความดีมันมีทั้งหยาบๆ หยาบๆ ตั้งแต่เด็ก มันทำการบ้าน มันศึกษาเล่าเรียน นี่ก็เป็นคุณงามความดีแล้ว คุณงามความดีของผู้ใหญ่ คุณงามความดีของผู้ที่มีประสบการณ์ในชีวิตมามหาศาลเลย เป็นผู้ชี้นำ

ผู้ชี้นำโลก ผู้ที่ผ่านประสบการณ์มาถึงจะเข้าใจเรื่องของเล่ห์เหลี่ยมของโลกเขา โลกเขาเป็นสภาวะแบบนั้น ผู้มีประสบการณ์จะเป็นสภาวะแบบนั้น ถ้าเขามีคุณงามความดีของเขา เขารู้เล่ห์เหลี่ยมอย่างนั้นตลอดไป แต่ความรู้เล่ห์เหลี่ยมของใจมันไม่มีใครรู้

เจ้าชายสิทธัตถะเกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ สร้างบุญญาธิการมหาศาลเลย แต่ก็ต้องมาประพฤติปฏิบัติอีก ๖ ปี สิ่งปฏิบัติ ๖ ปี ปัจฉิมวาทะรออยู่ตรงนี้ รอให้องค์สมเด็จพระ

สัมผัสสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมไป เพื่อเปิดสิ่งนี้ออกมา เปิดคุณสมบัติของใจออกมา เปิดคุณสมบัติของใจนะ เหมือนสิ่งที่สะสมมา เป็น อวิชชาปุจฉา สงฺขาร

อวิชชา อวิชชาเกิดจากอะไรละ เราว่าอวิชชา สิ่งที่ไม่รู้ สิ่งที่ไม่รู้ สิ่งที่ไม่รู้มันเกิดจากอะไรละ มันเกิดจากพลังงานใจ สู้ติจิต จิตที่เป็นพลังงานตัวนี้มันโดนปกคลุมด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก เป็นพญามาร เป็นสิ่งที่พญามาร

จิตนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม เวลาทำให้จิตนี้สะอาดบริสุทธิ์ จิตนี้ก็มีอยู่ นิพพานถึงมีอยู่กับจิตนี้

เวลาเราเกิดเราตาย เราทุกข์ยากกัน เราอาลัยอาวรณ์กันมากในเกิดในตาย แต่หัวใจไม่เคยตาย มันเป็นปรมาตมธรรม ปรมาตมคือมันไม่เคยตาย มันแปรสภาพอยู่ แต่ในสมมุติสัจจะ จริงตามสมมุติมันเกิดตาย เกิดตายในวัฏฏะ เกิดตายในชีวิตในภพชาติหนึ่ง แต่ความรู้สึกอันนี้ตายไม่ได้ เพียงแต่บาปอกุศลมันปกคลุมไป บุญพาเกิดพาไป

เราถึงค่าน้ำใจใจ การแสดงออกจะมีมากมีน้อยขนาดไหนอยู่ที่ค่าน้ำใจใจนะ ถ้าค่าน้ำใจ ใจดวงนั้นประเสริฐ มันสิ่งที่สละออกได้มหาศาลเลย แต่ถ้าใจดวงนั้นมีความรู้สึกอยู่ อยากสละทานอยู่ แต่มีความตระหนี่ถี่เหนียวอยู่ มันก็ทำได้ประสา มันประสาที่สิ่งนี้เปิดกว้างมากกว่าน้อย ค่าน้ำใจสภาวะแบบนั้น การแสดงออกของใจเป็นสภาวะแบบนั้น นี่การแสดงออกของใจ

แล้วศาสนานี้ย้อนกลับ ทาน ทานคือการแสดงออก ทุกศาสนาสอนอย่างนั้น ลัทธิความเชื่อต่างๆ เราเชื่อเขา ลัทธิถือผีเขาก็บูชาผี บูชาทุกอย่าง เพราะการสละออกของเขานี้คือทาน ทานมีหยาบ มีกลาง มีละเอียด เนื่อนานบุญใจ

ถ้าเนื่อนานบุญของโลกเป็นสิ่งที่ประเสริฐ ทาน สิ่งนี้ขับเคลื่อนไป แล้วทาน ศีล ภาวนา ศีลอยู่ไหนละ ศีลคือความปกติของใจ ถ้ามีทานแล้วเราอยากมีความสุขของเรา เราก็เบียดเบียนคนอื่น มันผิดศีล

ทานแล้วต้องมีศีลด้วย ศีลแล้วต้องมีธรรมด้วย เพราะมีศีล ศีลก็เหมือนต้นไม้ต้นหนึ่ง ต้นไม้ต้นหนึ่งมันก็เกิดขึ้นมาของมัน มันทำลายใครละ

นี่เหมือนกัน ต้นไม้ต้นหนึ่ง สิ่งที่วัตถุอันหนึ่งมันไม่ผิดศีลเลย เพราะมันไม่ขยับเขยื้อนเลย หัวใจเรามันเป็นสิ่งที่มีชีวิต มันคิดของมันได้ เราจะปล่อยให้เป็นวัตถุอันหนึ่งหรือ ในเมื่อมีศีลแล้ว ต้องมีธรรม ไม่เบียดเบียนเขา แต่ก็ต้องเมตตาตนก่อน แล้วเมตตาคนอื่นนะ

เมตตาตนนะ เพราะเราเมตตาคนอื่นแล้วเราไม่เมตตาตน แล้วทำเพื่ออะไรละ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่า ทองคำในเหมืองกับทองคำที่เขาลอมแล้ว ทองคำที่มันติดอยู่ในแผ่นดินมันต้องเลอะ

นี่ก็เหมือนกัน ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใครก็อ้างได้ อ้างไปหมดว่า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามัน เจือไปด้วยดินของเรา ความเห็นของเรา ตีความต่างกัน ตีความไปต่างๆ จนมีความขัดแย้งกัน

แต่ถ้ามันเป็นทองคำบริสุทธิ์แล้วมันไม่มีการตีความต่างๆ กัน เพราะมันเหมือนกัน ทั้งหมด เพียงแต่ว่ามันเป็นสร้อย มันเป็นแหวน มันเป็นกำไล มันเป็นสิ่งคนละอย่างกัน แต่เป็นทองคำเหมือนกันไง นี่เวลาปฏิบัติไปแล้ว พระอรหันต์มีหลายประเภทเพราะแบบนั้นไง

ทองคำเหมือนกัน สิ่งทีทองคำเหมือนกัน มีค่าเท่ากัน มันจะต่างกันด้วยรูปแบบ ไม่สำคัญ สิ่งที่ไม่สำคัญอันนี้มันถึงว่าใจดวงนี้มีธรรมตัวนี้ไง ถ้ามีธรรมตัวนี้ ธรรมเกิดจากหัวใจ ศาสนาสอนเข้ามาตรงนี้ สอนเข้ามาตรงนี้ ต้องเข้ามาอย่างไร

น้ำมันขับเคลื่อนไปด้วยท่อส่ง ด้วยคลองส่งน้ำไป หัวใจมันจะขับเคลื่อนไปทำลายกิเลส มันใช้อะไรส่งเข้าไป สิ่งนี้มันถึงมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ปัญญาย้อนกลับเข้ามา ศาสนาย้อนกลับเข้ามา

คำน้ำใจแสดงออกส่วนหนึ่ง แต่มรรคญาณที่เข้าไปทำลายหัวใจเป็นอีกส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งคือการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ศาสนาเจริญตรงนี้ไง ธรรมเจริญกว่าโลก

เรื่องของศีลธรรมอย่างหนึ่ง เรื่องของปัจจัย ๔ อย่างหนึ่ง มันจะย้อนกลับเข้ามาถึงหัวใจ ตัวนี้ไง นี่ค่าของใจ ค่าของน้ำ น้ำยังเป็นประโยชน์กับโลก สิ่งที่มีชีวิต ค่าของธรรมจะทำให้หัวใจนี้พ้นจากกิเลสได้ ถ้าพ้นจากกิเลสได้จะมีความสุข ความสุขโดยสมบูรณ์นะ ความสุขโดยวิมุติ สุข ความสุขอันนี้เกิดขึ้นมา

ความสุขของโลกเขา เขาต้องแสวงหาของเขาเพื่อความสุขของเขา ความสุขก็ความสงบ
ของใจ ใจสงบมันก็มีความสุขแล้ว มีความสุข แต่คนก็ไม่เข้าใจ ความสุขเพราะมันเลื่อม มันเป็น
อนิจจังไง แต่ถึงที่สุดถ้ามีมรรคญาณเข้ามา มรรคญาณ อริยสัจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าที่ท่านตรัสรู้ขึ้นมา วางไว้เป็นปัจจุบันธรรม

เกิดขึ้นมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะมีกิเลสถึงมีครอบครัว มีสามเณรรหาหล สิ่งนั้นยังเป็นโลก
อยู่ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติธรรมขึ้นมาแล้วเป็นประโยชน์กับใจดวงนี้

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดขึ้นมาเกิดมาพบพระพุทธศาสนา สิ่งที่เป็นเบื้องหลังนั้นจรรโลงให้
เรามีความเชื่อมีความศรัทธาขึ้นมา ที่นี้ความเชื่อความศรัทธาขึ้นมาแล้วเราจะสร้างประโยชน์
ขนาดไหน

เราสละทานเราก็ได้อามิส ได้สิ่งที่เป็นบุญกุศล แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม เวลา
ครูบาอาจารย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดในศาสนาพุทธคือการบั่นลือ
สี่หนาทขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบั่นลือสี่หนาท
คือแสดงธรรมออกมา ธรรมอันนี้มันไปจรรโลงหัวใจใจ ถ้าจรรโลงหัวใจ เห็นไหม เราเป็นลูก เรา
เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ ในโลกนี้อาศัยกัน มีความสุขในครอบครัวนี้ ถ้าเราเปิดตาของใจ ของเราด้วย
ของพ่อของแม่ด้วย จิตนี้มีคุณค่ามาก

เวลาเหมือนกับปุยนุ่น เวลาออกจากร่างไปมันลอยขึ้นสูง ถ้าจิตนี้มีความทุกข์ มีความ
ลำบาก เวลาออกจากร่างนี้ไป มันมีน้ำหนัก เหมือนก้อนหิน มันก็จมน้ำไป

นี่ก็เหมือนกัน จิตนี้ถ้าเราอุปัฏฐาก เราเปิดใจของพ่อของแม่ เวลาออกจากร่างนี้ไป นี่ไป
ไหนล่ะ ในเมื่อจิตนี้เบา จิตนี้เป็นกุศล จิตนี้มันต้องขึ้นสูงไป

เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่จากปากอันหนึ่ง เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ด้วยทำคุณประโยชน์อันหนึ่ง เลี้ยง
พ่อเลี้ยงแม่ เปิดใจของพ่อแม่อันหนึ่ง สิ่งนี้เป็นบุญกุศลข้ามภพข้ามชาตินะ

ในปัจจุบันนี้ อยู่ในปัจจุบันนี้คือการรักษาหัวใจนี้ การรักษาชีวิตนี้ แต่เวลาตายไป ข้าม
ภพข้ามชาติไป ระลึกถึงคุณถึงประโยชน์กับครอบครัว สิ่งที่เปิดตากัน แต่ในปัจจุบันนี้ข้ามภพ
ข้ามชาติคือสิ่งที่ต่อเนื่อง

แต่ในการประพฤติปฏิบัติต้องเอาเดี๋ยวนี้ เอาในปัจจุบันนี้ เอาปัจจุบันคือขณะนี้ เกิดขึ้นเดี๋ยวนี้ ดับทุกข์เดี๋ยวนี้ ถ้าดับทุกข์เดี๋ยวนี้ ใจพ้นเดี๋ยวนี้ ถ้าพ้นเดี๋ยวนี้แล้ว อดีตอนาคตนี้ มันไปจากไหน ไปจากปัจจุบันนี้ ปัจจุบันนี้พ้นจากที่นี่แล้ว อดีตอนาคตไม่มี

ไม่มีกับใจดวงนั้นนะ ไม่มีกับธรรมดวงนี้ ธรรมดวงนี้จะไม่มียุติอนาคต สิ่งที่แสดงออก อยู่นี้เป็นกิริยาทั้งหมด สิ่งที่เป็นกิริยาทั้งหมดเป็นการบันลือสีหนาทขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง นี่คือการธรรมใจ ธรรมเข้าไปชำระอย่างนี้ นี่ความสุขคงที่ ความสุขที่ไม่ขยับเขยื้อน ความสุขที่ไม่มีสิ่งใดเข้าไปคัดค้านกับสิ่งนี้ได้เลย ศีลธรรม ค่าน้ำใจออกจากตรงนี้ทั้งหมด

แต่ถ้ามันยังมีกิเลสอยู่ มันก็เคลื่อนตลอด แต่ถ้ามีธรรมอยู่ แล้วมันจะไม่เคลื่อน มันจะคงที่ตลอดไป นี่คือการสุขโดยสมบูรณ์ เอวัง